

10. SINIF

KTT

KONU TARAMA TESTLERİ

FÖY 01

YERLEŐME VE DEVLETLEŐME SÜRECİNDE SELÇUKLU TÜRKİYESİ - I

Oğuz Göçleri ve Anadolu

Anadolu'nun İlk Fetihleri

Anadolu'nun Türkleşmesi

ADI : .....
SOYADI : .....
SINIFI : .....

DOĞRU

YANLIŐ

NET

TARİH

1.

XII ve XIII. yüzyıl Anadolu'sunu gösteren bu haritaya bakarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Malazgirt Savaşı sonrasında şekillenmiştir.
- B) Rumların Anadolu'da devletleri vardır.
- C) Türkler, Ege kıyılarına kadar ulaşmıştır.
- D) Büyük Selçuklu Devleti, Anadolu'nun tamamına egemen olmuştur.
- E) Anadolu'da Türk siyasi birliği kurulamamıştır.

2.

Süryani Tarihçi Mihael, Anadolu'nun Türkler gelmeden önceki dönemlerini şu şekilde ifade etmiştir: "Bu devirde Rumlar bizim milletimize ve Ermenilere zulüm yapıyordu. Çıkarılan bir emirname ile batıl mezheplerini kabul etmeye zorluyor ve bizi ezmeye uğraşıyorlardı. İstanbul patriği, kiliselerinde bulunan mukaddes kitapları yani Ortodoks olmayan Süryanilere ait eserleri yaktırdı."

Mihael'in bu ifadelerinin aşağıdakilerden hangisini kolaylaştırdığı söylenebilir?

- A) Bizans'ın egemenlik alanının genişlemesini
- B) Türklerin Anadolu'yu yurt edinmesini
- C) Hristiyanlık inancının yayılmasını
- D) Reform hareketlerinin başlamasını
- E) Haçlıların Anadolu'yu işgal etmesini

3.

Bu haritada numaralanmış yerlere sırasıyla aşağıdaki beyliklerden hangileri yazılmalıdır?

- A) I. Saltuklular II. Çaka Beyliği
II. Mengücekliler II. Saltuklular
III. Danişmentliler III. Artuklular
IV. Artuklular IV. Danişmentliler
V. Çaka Beyliği V. Mengücekliler
- B) I. Çaka Beyliği II. Saltuklular
III. Artuklular IV. Danişmentliler
V. Mengücekliler
- C) I. Artuklular II. Çaka Beyliği
II. Mengücekliler II. Saltuklular
III. Saltuklular III. Artuklular
IV. Danişmentliler IV. Mengücekliler
V. Çaka Beyliği V. Danişmentliler
- D) I. Saltuklular II. Artuklular
III. Danişmentliler IV. Artuklular
V. Çaka Beyliği

4.

Anadolu'ya göç eden Oğuz Türklerinin her an düşmanla karşılaşma ihtimaline karşı;

- I. disiplinli olmayı,
- II. teşkilatlı olmayı,
- III. yerleşik yaşama geçmeyi

durumlarından hangilerini önemsedikleri söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

5. Haçlı Seferlerinin Anadolu'da yarattığı otorite boşluğundan faydalanan Bizans, Batı Anadolu Bölgesi'ndeki bazı toprakları ele geçirdi. Daha sonra Bizans İmparatoru Manuel Komnenos, Türkleri Anadolu'dan tamamen atmak için harekete geçti. Bizans ve Türkiye Selçuklu kuvvetleri Isparta'nın Eğirdir Gölü'nün kuzeyindeki Kumdanlı mevkiinde karşı karşıya geldi. "Miryokefalon Savaşı" diye adlandırılan savaş Türkiye Selçuklu Devleti kazandı.

Bu zaferin sonucunda ortaya çıkan gelişmeler arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Bizans'ın Anadolu'yu Türklerden geri alabilme umutları sona erdi.
B) Anadolu kesin olarak Türk yurdu oldu.
C) Türklerin batıya ilerleyişi hızlandı.
D) Anadolu'nun kapıları Türklere açıldı.
E) Anadolu'daki ticaret yollarının denetimi büyük oranda Türklerin eline geçti.

6. Malazgirt ve Miryokefalon savaşlarının Anadolu'daki Türk tarihi açısından;

- I. Anadolu'nun Türk yurdu olmasının hızlanması,
II. Bizans'ın gücünün kırılması,
III. Haçlı Seferlerinin önünün kesilmesi

durumlarından hangilerinin ortaya çıkmasında etkili olduğu söylenebilir?

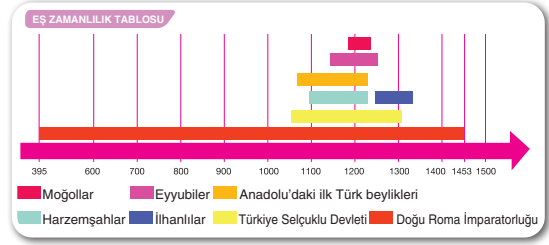
- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) I ve III   E) II ve III

7. Anadolu'da kurulan ilk Türk beylikleri sadece fetih ve imar faaliyetleriyle uğraşmamış, bilim ve teknik konusunda da önemli çalışmalar yapmışlardır. Bunun en önemli örneği de aslen fizikçi olan ---; haberleşme, kontrol, denge kurma ve ayarlama ilminin kurucusudur. Dışarı çarklarla çalışan makineler, güneş, su ve pilli saati kendiliğinden akıp kesilen su fışkıyesi, mekanik müzik aletleri ve şifreli kilitler yapmıştır. Hatta onun siber tekniğinin ve bilgisayarın ilk adımlarını attığı ve ilk robotu yapıp çalıştırdığı da söylenebilir.

Bu parçada boşluk bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Cezeri   B) Farabi   C) İbn-i Sina
D) Biruni   E) Harezmi

8 ve 9. soruları aşağıda verilen tabloya göre cevaplayınız.

8. Bu tabloya göre Türkiye Selçukluları, aşağıdaki devletlerden hangisiyle daha uzun süre aynı zaman dilimi içerisinde yaşamışlardır?

- A) Eyyübiler   B) Harzemşahlar
C) İlhanlılar   D) Doğu Roma
E) Moğollar

9. Bu tabloya göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Bizans uzun ömürlü bir devlettir.
B) Eyyübiler, Türkiye Selçuklulardan sonra kurulmuştur.
C) Harzemşahlar, Türkiye Selçuklulardan önce yıkılmıştır.
D) İlhanlılar ile Türkiye Selçukluların çatışma ihtimali vardır.
E) Anadolu'da İslam dini egemendir.

10. Siyasi varlıkları boyunca Anadolu'nun Türkleşmesine ve İslamlaşmasına büyük katkılar sağlayan Danişmentlilerin özellikleri arasında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yağbasan Medresesini inşa etmişlerdir.
B) Türk denizciliğinin gelişmesine katkı sağlamışlardır.
C) Haçlılara karşı savaşmışlardır.
D) *Danişmentname* adlı destanı oluşturmuşlardır.
E) Tokat, Niksar ve Amasya bölgesine egemen olmuşlardır.

11. XI. yüzyıla kadar dönemin Latin ve Arap kaynaklarında Anadolu'ya "Romania" deniyordu. XI. yüzyıldan sonra ise "Romania" ifadesinin yerini Türklerin yurdu anlamına gelen "Turchia" veya "Turkiya" ifadeleri almıştır. Öyle ki dönemin Avrupalı seyyahı Marco Polo, anılarında Anadolu için "Türkiye" kavramını kullanmıştır. XIII. yüzyıldan itibaren ise Avrupalılar, Türkistan dâhil Altaylardan Tuna boylarına kadar uzanan bölgeleri "Magna Turchia" (Büyük Türkiye) olarak isimlendirdiler. Aynı zamanda Arap kaynaklarında Anadolu da "Diyar-ı Rum" veya "Bidal-ı Rum" ülkesi olarak anılırken XIII. yüzyılda ünlü Arap seyyah İbn-i Batuta, Anadolu için "Biladü'l Türk" kavramını kullanmıştır.

Anadolu'ya Türklerin yurdu anlamına gelen "Turkiya" denmesinde aşağıdaki faktörlerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Haçlı Seferlerinin yapılması
- B) Miryokefalon Savaşı'nın kazanılması
- C) Anadolu'da Türk beyliklerinin kurulması
- D) Türklerin Anadolu'daki nüfuzunun artması
- E) Türkiye Selçukluların, Anadolu'nun önemli bir bölümüne egemen olması

12. **Esin Öğretmen'in "Türkler Anadolu'ya geldikten sonra bu bölgede birçok devlet ve beylikler kurduklar." yargısına aşağıdaki öğrencilerden hangisinin verdiği örnek konuyu yeterince anlamadığına kanıt olarak gösterilebilir?**

- A) Feyza: Danişmentliler
- B) Haşim: Karamanlılar
- C) Enes: Saltuklular
- D) Murat: Mengücekler
- E) Ramazan: Çaka Beyliği

13. **Anadolu'nun Türk yurdu olmasını kolaylaştıran siyasi, sosyal ve ekonomik sebepler arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?**

- A) Bizans'ın Ermeni ve Rumlarla siyasi sorunlar yaşaması
- B) Bizans'ın halktan ağır vergiler toplaması
- C) Anadolu'da otorite boşluğunun bulunması
- D) Bizans-Sasani Savaşları sonucunda Anadolu'nun tahribata uğraması
- E) Bölgede Hristiyanlığın yaygın olması

14. **XI. yüzyıl başlarında Anadolu'nun tamamına hâkim olan Bizans'ın aşağıdaki savaşlardan hangisinin ardından Anadolu'daki üstünlüğünü kaybetmeye başladığı söylenebilir?**

- A) Malazgirt
- B) Dandanakan
- C) Pasinler
- D) Köseadağ
- E) Nesa

15. **Türklerin Anadolu'ya yerleşmesini;**

- I. akıncı,
- II. derviş,
- III. ahi

gruplarından hangilerinin kolaylaştırdığı söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

16. Oğuz Türklerinin önce Horasan'a ardından da Anadolu'ya yapmış oldukları göç dalgalarının ilkel bir göç anlayışıyla değil aksine kendine has yüksek bir kültür, medeniyetin sahibi ve yayıcısı olarak göç ettikleri görülür.

Bu düşünceyi güçlendiren en önemli kanıt aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Anadolu'yu bayındır hâle getirmeleri
B) Anadolu'da güçlü devletler kurmaları
C) Anadolu'da tarım ve hayvancılık yapmaları
D) Bölgedeki ticaret yollarını kontrol altında tutmaları
E) Bizans'ı baskı altına almaları
17. XII. yüzyılda Anadolu'ya akınlar düzenleyen Türklerin bu akınlarının aşağıdaki nedenlerden hangisi akınların dinî bir düşünce doğrultusunda gerçekleştiğinin en güçlü kanıtıdır?
- A) Anadolu'nun İpek Yolu'nun üzerinde yer alması
B) Anadolu'nun verimli topraklara sahip olması
C) Gaza ve cihat politikasının benimsenmesi
D) Anadolu'nun siyasi yönden zayıf olması
E) Anadolu'nun üç tarafının denizlerle çevrili olması

18. Horasan'dan Batı'ya doğru göç eden Türk toplulukları, Karahanlılar ile Gazneliler arasında sıkışık kaldılar. Dağınık hâlde belli bir gayeden yoksun meçhul bir macera şeklinde göç eden bu Oğuz toplulukları bir siyasi teşekkül oluşturmaktan yoksundular.

Bu bilgilerden yola çıkarak Oğuz göçlerini disiplin içine alıp Büyük Selçuklu Devleti'nin kurulmasında etkili olan Türk devlet adamları aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tuğrul Bey ve Çağrı Bey
B) Alparslan ve Melikşah
C) Nizamülmülk ve Melikşah
D) Selçuk Bey ve Dukak Bey
E) Sencer ve Berkıyruk

19. Türkler, tarih boyunca ana yurtları olan Orta Asya'dan tarihin çeşitli dönemlerinde göç ederek geniş coğrafyalara yayılmışlardır. Bu göçlerin en etkili hiç şüphesiz ki XI. yüzyıl başlarında önce Horasan'a ardından da Horasan'dan Anadolu'ya yapılan Oğuz Türklerinin göçüdür.

Bu dönemde Anadolu'ya yapılan Türk göçlerinin nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Oğuz Yabgu Devleti'nin yıkılması
B) Haçlı Seferlerinin başlaması
C) Kuraklık ve salgın hastalıkların yaşanması
D) Moğolların ve Karahıtayların saldırması
E) Kıpçakların baskılarının artması

20.

Türkiye Selçuklular Dönemi'nde Anadolu'da var olan ticaret yollarını gösteren bu haritaya bakarak,

- I. Anadolu'da canlı bir ticari hayat vardır.
II. Yerleşim bölgelerine yakın kervansaraylar inşa edilmiştir.
III. Ticaretin en az geliştiği bölge, Güney Marmara ve çevresidir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) II ve III   E) I, II ve III

21 ve 22. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

ANADOLU'NUN TÜRKLEŞMESİ VE İSLAMLAŞMASI

Müslüman Türklerin Anadolu'ya akınlar düzenledikleri dönemlerde, Anadolu'nun Hristiyan halkı dinî ve sosyal bakımdan iyi bir durumda değildi. Bizans İmparatorluğu'nun gütmekte olduğu Ortodoks siyaseti, öteden beri memnuniyetsizlik ve nefret uyandırıyor. Bu yüzden Doğu Anadolu'daki Süryani ve Ermeniler, Orta Anadolu'daki küçük cemaatler, Selçuklu akınlarını önlemeye çalışan Bizans'a destek olmadılar.

Türklerin Anadolu'ya yapmış olduğu fetih hareketleri başıboş, gelişigüzel akınlar niteliğinde değildi. Eğer öyle olsaydı bugünkü Türk vatani Anadolu olmayabilirdi. Çünkü bir milletin üzerinde yaşayacağı toprağı vatan yapabilmesi için ona kendini vermesi gerekir.

Oğuz Türkleri, Anadolu'ya yerleştikleri zaman, İslam âlemindeki tasavvuf cereyanı değişik bir şekil almıştı. Yine Türkler beraberinde bol miktarda hububat ve sayısız küçükbaş hayvan getirmişlerdi. Türkler bir yandan Anadolu'da şehir ve kasabalar kurarken diğer yandan İslam geleneklerine uyarak tekke ve zaviyeler inşa ettiler. Etraftan gelen dervişler, şeyhler Anadolu çevresinde de kuvvetli bir tasavvuf cereyanı uyandırmaya muvaffak oldular. Aynı zamanda ana yollar boyunca ulaşım ve ticaret emniyetinin temini için menzillerde hanlar inşa ettiler.

21. Bu parçadaki bilgilere göre Türklerin Anadolu'ya yerleşmesini kolaylaştıran etkenler arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Anadolu'da mezhep çatışmalarının bulunması
- B) Türklerin belli bir disiplin içinde hareket etmesi
- C) Fetihlerin din adamları tarafından desteklenmesi
- D) Anadolu halkının Bizans'tan memnun olması
- E) Haçlıların Anadolu'ya akınlar düzenlemesi

22. Türklerin Anadolu'ya geldiklerinde karşılaştıkları unsurlar arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Süryaniler
- B) Ermeniler
- C) Rumlar
- D) Nasturiler
- E) Boşnaklar

23. Türkiye Selçuklularının;

- I. din farkı gözetmeksizin çiftçilere tohum ve tarımsal araç dağıtması,
- II. Latinlerle ticaret antlaşmaları imzalamaları,
- III. Bizans ile Anadolu egemenliği için mücadeleye girişmeleri

faaliyetlerinden hangilerinin eşitlikçi bir toplum kurmaya yönelik olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

24. Türkiye Selçuklularının Anadolu'nun çeşitli yerlerinde yaptıkları;

- I. darüşşifa,
- II. medrese,
- III. kervansaray,
- IV. tekke

mimari yapılarının aşağıdaki alanların hangilerinde hizmet verdikleri söylenebilir?

	I	II	III	IV
A)	Din	Eğitim	Ticaret	Ordu
B)	Sağlık	Eğitim	Ticaret	Din
C)	Sağlık	Ticaret	Eğitim	Din
D)	Din	Sağlık	Eğitim	Ticaret
E)	Ticaret	Eğitim	Din	Sağlık

25. Mülkiyeti devlete ait olan miri araziler, meliklere, emirlere ve valilere hizmet karşılığı verildi. Araziyi iyi işlettikleri sürece bu araziler verilen kişide kalır, kişiler kullanım haklarını miras bırakabilirdi. Araziyi üç yıl boyunca işletmeyen kişilerden tarlanın işletme hakkı geri alınırdı. İktâ sahipleri, kendilerine verilen araziler üzerinde asker beslemekten ve bu askerlerin eğitimlerini sağlamaktan sorumluydular.

Bu bilgilere göre iktâ sisteminin devlete sağladığı faydalar arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Üretimin devamını sağlamak
- B) Taşrada güvenliği en üst düzeye çıkarmak
- C) Merkezî hazineye doğrudan kaynak oluşturmak
- D) Savaşa hazır bir ordu oluşturmak
- E) Bazı devlet görevlilerinin maaşlarını karşılamak

26. Türkiye Selçuklularında ikta sahibi olan kişilerin görev yerleri iki yılda bir değiştirilirdi.

Bu uygulamanın temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kamulaştırmanın önüne geçmek
- B) Feodalleşmeyi engellemek
- C) Üretimi artırmak
- D) Ekonomiyi canlandırmak
- E) Vergi gelirlerini artırmak

27. Türk-İslam devletlerinin vergi kayıplarını önlemek için;

- I. ikta sistemini uygulamak,
- II. göçebeleri yerleşik yaşama geçirmek,
- III. Bizans'la mücadele hâlinde olmak

uygulamalarından hangilerine başvurdukları söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

28. Türkiye Selçuklularının aşağıdaki şehirlerden hangisini ele geçirmelerinin uluslararası deniz ticaretinin gelişmesine katkı sağladığı söylenemez?

- A) Sinop
- B) Suğdak
- C) Antalya
- D) Samsun
- E) Malatya

29. Türkiye Selçuklularının Anadolu'da inşa ettikleri;

- I. medrese,
- II. kervansaray,
- III. bedesten

yapılarından hangilerinin ticaretin gelişimine katkı sağladığı savunulabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

30. Türkiye Selçukluları bilim insanlarına destek vererek Nizamiye Medreselerindeki eğitim geleneğini Anadolu'ya taşıdılar. Önemli şehir merkezlerine medreseler, kütüphaneler kurularak bilim insanları için çalışma ortamları yarattılar. Bu medreselerde dinî eğitimin yanında tıp, matematik, astronomi ve fizik gibi alanlarda eğitim verdiler.

Bu bilgiler göre Türkiye Selçuklularının eğitim hayatı ile ilgili,

- I. Büyük Selçukluları örnek almışlardır.
- II. Okuma-yazma oranı, Büyük Selçuklulara göre daha fazladır.
- III. Pozitif bilimlere önemsemişlerdir.

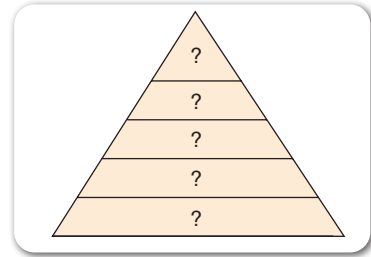
yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve III
- E) I, II ve III

31. Yapmış oldukları **Gevher Nesibe Hatun Darüşşifası ile Anadolu'da tıp eğitimini başlatan beylik ya da Türk devleti aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Danişmentliler
- B) Büyük Selçuklular
- C) Türkiye Selçuklular
- D) Saltuklular
- E) Artuklular

32. Türkler, Orta Asya'daki ilk dönemlerden itibaren boylar birliği şeklinde teşkilatlanmıştır. Bu teşkilatlanmada Türk toplumunun en küçük yapılanmasından en büyüğüne kadar hiyerarşik bir sıralama mevcuttur.

Bu bilgilere göre tabloda "?" ile belirtilen yerlere alttan üste doğru aşağıdakilerden unsurlardan hangisi yazılmalıdır?

- A) Oguş, Urug, Boy, Budun, İl
- B) Oguş, Boy, Urug, Budun, İl
- C) Urug, Oguş, Boy, Budun, İl
- D) İl, Budun, Boy, Urug, Oguş
- E) Oguş, Budun, Boy, Urug, İl

Değerli Meslektaşlarımız, Sevgili Öğrenciler,

Konu Tarama Testleri, öğrenme süreci için hazırlanan materyallerin son parçasıdır. Bu ürün, öğrenme gerçekleşikten sonra kullanılmalıdır. Ürünün içerisinde birkaç kazanımın birleştirilmesi ile oluşan, yeni nesil ve ÖSYM soru tarzına uygun soru tipleri mevcuttur.

Konu Tarama Testleri içerisindeki sorular; mantıksal akıl yürütme, muhakeme becerisi ve sözel akıl yürütme becerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir.

Konu Tarama Testleri föy föy hazırlanmıştır. Her föy, Ders İşleme Föyleri (DİF) ürünümüzün taraması niteliğindedir. DİF'ten bağımsız kullananlar için her föyün konu kapsamı ilk sayfada yer almaktadır.

Konu Tarama Testleri'nde her testin sonunda bulunan mobil optik değerlendirme sistemi ile değerlendirmelerinizi yaparak anında çözüm videolarına ulaşabilirsiniz. Bunun için Android ve iOS telefonlarda "BES Eğitim" uygulamamızı indirmeniz yeterli olacaktır.

Başarılar Dileriz.

